

ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Ο [ΑΡΘΡΑ : οι μικρές κλιτές λέξεις που μπαίνουν μπροστά από τα ονόματα

οριστικό : ο,η,το / αόριστο:ένας,μια ,ένα]

τερματοφύλακας

τροφοδοτεί [ΡΗΜΑΤΑ : οι λέξεις που φανερώνουν πως ένα πρόσωπο, ζώο ή πράγμα ενεργεί ή παθαίνει κάτι ή βρίσκεται σε μια κατάσταση]

γρήγορα [ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ : οι άκλιτες λέξεις που προσδιορίζουν κυρίως τα ρήματα και φανερώνουν τόπο, χρόνο, τρόπο, ποσό κ.α.]

τον προωθημένο [ΜΕΤΟΧΕΣ : παράγονται από ρήματα και είναι 2 ειδών : ενεργητικές με κατάληξη –οντας /-ώντας και οι παθητικές που τελειώνουν σε –μένος –η-ο]

συμπαίκτη [ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ : οι λέξεις που φανερώνουν πρόσωπα, ζώα, πράγματα, ενέργεια , ιδιότητα, κατάσταση]/κύρια --κοινά

και [ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ : οι άκλιτες λέξεις που χρησιμοποιούνται για τη σύνδεση λέξεων ή προτάσεων μεταξύ τους]

αυτός [ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ : οι λέξεις που χρησιμοποιούμε στη θέση ουσιαστικών ή επιθέτων]

με [ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ : οι άκλιτες λέξεις που μπαίνουν εμπρός από τα ονόματα ή τα επιρρήματα για να φανερώσουν μαζί τους τόπο, χρόνο, τρόπο, αιτία , ποσό κ.α.]

μια κεφαλιά σημειώνει

το νικητήριο : [ΕΠΙΘΕΤΑ : οι λέξεις που φανερώνουν ποια ιδιότητα έχουν τα ουσιαστικά]

τέρμα!

Ω! [ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ : οι μονοσύλλαβες άκλιτες λέξεις που φανερώνουν συναισθήματα όπως: θαυμασμό, πόνο, απορία , έκπληξη,ειρωνεία]

τι υπέροχος αγώνας !

ΤΟ ΡΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΛΙΣΗΣ ΡΗΜΑΤΩΝ

ΣΥΖΥΓΙΕΣ /ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΦΩΝΗ	ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ
Α΄ ΣΥΖΥΓΙΑ	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΠΑΘΗΤΙΚΗ	-ω [λύνω] -ομαι [λύνομαι]	-σα[έλυσα] -θηκα[λύθηκα]
Β΄ ΣΥΖΥΓΙΑ Α ΤΑΞΗ	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΠΑΘΗΤΙΚΗ	-ώ /-άω[χτυπώ/χτυπάω] -ιέμαι[χτυπιέμαι]	-ησα[χτύπησα] -ήθηκα[χτυπήθηκα]
Β΄ ΣΥΖΥΓΙΑ Β ΤΑΞΗ	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΠΑΘΗΤΙΚΗ	-ώ [θεωρώ] -ούμαι[θεωρούμαι]	-ησα[θεώρησα] -ήθηκα[θεωρήθηκα]

ΑΠΟΘΕΤΙΚΑ	ΠΑΘΗΤΙΚΗ	-άμαι/-ούμαι[θυμάμαι/θυμούμαι]	-ήθηκα[θυμήθηκα]
ΙΔΙΟΚΛΙΤΑ [ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ]		λέω,λες,λέει κ.τ.λ. ακούω, ακούς,ακούει κ.τ.λ.	

ΤΑ ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

ΦΩΝΕΣ[σύνολο γραμματικών τύπων]	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΠΑΘΗΤΙΚΗ	
ΔΙΑΘΕΣΕΙΣ [σημασία ρήματος]	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΜΕΣΗ ΟΥΔΕΤΕΡΗ	
ΧΡΟΝΟΙ [πότε]	ΠΑΡΟΝΤΙΚΟΙ[τώρα]	ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ
	ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΙΚΟΙ[πριν]	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ ΑΟΡΙΣΤΟΣ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ
	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΙ[μετά]	ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ [στάση ομιλητή απέναντι στο μήνυμα]	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
	ΑΠΡΟΣΩΠΕΣ	ΜΕΤΟΧΗ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ
ΠΟΙΟΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ [πως]	ΜΗ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟ	
ΠΡΟΣΩΠΟ	Α' [εγώ]Β' [εσύ]Γ' [αυτός-ή-ό] ΕΝΙΚΟΥ Α' [εμείς]Β' [εσείς]Γ' [αυτοί-ές-ά] ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ	

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

1. <u>ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ</u>	<ul style="list-style-type: none"> εγώ, εσύ,αυτός-ή-ό[μου,σου,του/της,τος,τη,το]
2. <u>ΚΤΗΤΙΚΕΣ</u>	<ul style="list-style-type: none"> μου,σου,του/της δικός -ή-ό μου,σου,του δικός -ή-ό μας,σας,τους
3. <u>ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΣ</u>	<ul style="list-style-type: none"> ο εαυτός μου , σου, του
4. <u>ΟΡΙΣΤΙΚΕΣ</u>	<ul style="list-style-type: none"> ο ίδιος -α-ο μόνος-η-ο
<u>5.ΔΕΙΚΤΙΚΕΣ</u>	<ul style="list-style-type: none"> αυτός-ή-ό τούτος-η-ο εκείνος-η-ο τέτοιος-α-ο τόσος-η-ο
<u>6.ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ</u>	<ul style="list-style-type: none"> που ο οποίος-α-ο όποιος-α-ο όσος-η-ο

	<ul style="list-style-type: none"> • ό,τι • οποιοσδήποτε,οσοσδήποτε,οτιδήποτε
<u>7. ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ</u>	<ul style="list-style-type: none"> • τι • ποιος-α-ο • πόσος-η-ο
<u>8. ΑΟΡΙΣΤΕΣ</u>	<ul style="list-style-type: none"> • ένας,μια,ένα • κανένας/κανείς,καμία/καμιά, κανένα • κάποιος-α-ο • μερικοί-ές-ά • κάτι,κατιτί • τίποτε-α • κάμποσος-η-ο • κάθε • καθένας,καθεμία,καθένα • καθετί • ο,η,το δείνα • ο,η,το τάδε • άλλος-η-ο

Προσοχή στην διάκριση άρθρου και προσωπικής αντωνυμίας γ' προσώπου [το άρθρο πριν από ονόματα/ οι αντωνυμίες πριν ή μετά από ρήματα]

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

<u>Ενικός αριθμός</u>	<u>Πληθυντικός αριθμός</u>	<u>παράδειγμα</u>
-ος -η-ο	-οι-ες-α	ελεύθερος -η-ο
-ος-α-ο	-οι-ες-α	νέος-α-ο
-ος-ια-ο	-οι-ες-α	γλυκός-ιά-ό
-ύς-ιά-ύ	-ιοί-ιές-ιά	βαρύς-ιά-ύ
-ύς-εία-ύ	-είς-είες-έα	βραχύς-εία-ύ
-ής-ιά-ί	-ιοί-ιές-ιά	χρυσαφής-ιά-ί
-ης-α-ικο	-ηδες-ες-ικα	μικρούλης-α-ικο
-άς/-ής -ού - άδικο/-ήδικο	-άδες-ούδες-άδικα	υπναράς-ού-άδικο
-ης-ης-ες	-εις-εις-η	διεθνής-ής-ές
-ων-ουσα-ον	-οντες-ουσες-οντα	ενδιαφέρων-ουσα-ον
-ων/-ονας -ων -ον	-ονες-ονες-ονα	μετριόφρων/-ονας -ων -ον

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

<u>αρσενικά</u>	<u>θηλυκά</u>	<u>ουδέτερα</u>
<u>ενικός / πληθυντικός/παράδειγμα</u>	<u>ενικός / πληθυντικός /παράδειγμα</u>	<u>ενικός / πληθυντικός/παράδειγμα</u>
-ας /-ες [πατέρας]ισοσύλλαβο	-α/-ες [σπηλιά] ισοσύλλαβο	-ο /-α [φυτό] ισοσύλλαβο
-ης/-ες [μαθητής] ισοσύλλαβο	-η/-ες [γραμμή] ισοσύλλαβο	-ι/-ια [νησί] ισοσύλλαβο
-ος/-οι [βαθμός] ισοσύλλαβο	-η/-εις [γνώση] ανισοσύλλαβο	-ος/-η [δάσος] ισοσύλλαβο
-ας/-άδες [ψαράς] ανισοσύλλαβο	-ος/ -οι [κιβωτός] ισοσύλλαβο	-μα / -ματα [πράγμα] ανισοσύλλαβο
-ης/-ηδες [καφετζής] ανισοσύλλαβο	-ά, -ού/ -άδες , -ούδες [μαμά, πολυλογού] ανισοσύλλαβο	-ιμο/-ιματα [γράψιμο] ανισοσύλλαβο
-ης/ -ες,-άδες [αφέντης]	-ω /-- [πειθώ] ισοσύλλαβο	-ς/-τα [τέρας]

		ανισοσύλλαβο
-ές ,-ούς / -έδες, -ούδες [καφές, παππούς] ανισοσύλλαβο		-ν/ - ντα [ον] ανισοσύλλαβο
-έας / -είς [κουρέας] ανισοσύλλαβο		-ρ / -(τ)α [ήπαρ,πυρ] ανισοσύλλαβο

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

<u>κοινές</u>	<u>Λόγιες/απαρχαιωμένες</u>
αντί,από, για,δίχως,εναντίον, εξαιτίας,έως,ίσαμε, κατά, ,με,μετά, μεταξύ,μέχρι, παρά, πριν, προς, σαν, σε, χωρίς,ως	ανά, άνευ, διά, εις, εκ,εκτός, εν, ένεκα, εντός ,επί, κατόπιν, λόγω, μείον, μέσω, περί ,πλην, προ, συν, υπέρ,υπό, χάριν

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

- Συμπλεκτικοί (και, κι, ούτε, μήτε, ουδέ, μηδέ)
- Διαχωριστικοί (ή, είτε)
- Αντιθετικοί (μα, παρά, αλλά, όμως, ωστόσο, ενώ, αν και, μολονότι, μόνο)
- Συμπερασματικοί (λοιπόν, ώστε, άρα, επομένως, που, οπότε)
- Επεξηγηματικοί (δηλαδή)
- Ειδικοί (πως, που, ότι)
- Χρονικοί (όταν, σαν, ενώ, καθώς, αφού, αφότου, πριν, πριν να, μόλις, προτού, ώσπου, ωστόσο, όσο που, όποτε, άμα)
- Αιτιολογικοί (γιατί, επειδή, αφού, διότι)
- Υποθετικοί (αν, σαν, άμα)
- Τελικοί (να, για να)
- Αποτελεσματικοί (ώστε, που)
- Εναντιωματικοί/Παραχωρητικοί (αν και, ενώ, μολονότι)
- Ενδοιαστικοί/Διστακτικοί (μη, μήπως)
- Συγκριτικοί (παρά, πιο)
- Βουλητικός (να)

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Τα **τοπικά** επιρρήματα δηλώνουν τόπο. Απαντούν στην ερώτηση **πού**;: *αλλού, αυτού, βόρεια, δίπλα, εδώ, εκεί, εμπρός, εντός, έξω, κάτω, νότια, μέσα, παντού, πάντα, πίσω, πουθενά κ.ά.*

Τα **χρονικά** επιρρήματα δηλώνουν χρόνο. Απαντούν στην ερώτηση **πότε**; : *αμέσως, αργά, αύριο, γρήγορα, διαρκώς, έπειτα, μόλις, πέρυσι, ποτέ, σήμερα, τότε, τώρα, χθες, φέτος κ.ά.*

Τα **τροπικά** επιρρήματα δηλώνουν τρόπο. Απαντούν στην ερώτηση **πώς**; : *αλλιώς, διαρκώς, ειλικρινά / ειλικρινώς, ενστικτωδώς, έτσι, ευθέως, ευχάριστα / ευχαρίστως, καθέτως, καλά / καλώς, κακώς, λιανικώς, μαζί, μάταια, μόνο, πάντως, πλάγια / πλαγίως, σιγά κ.ά.*

Τα **ποσοτικά** επιρρήματα δηλώνουν ποσότητα. Απαντούν στην ερώτηση **πόσο**; : *αρκετά, λίγο, ολότελα, περίπου, πολύ, τόσο κ.ά.*

Τα **βεβαιωτικά, διστακτικά** και **αρνητικά** επιρρήματα δηλώνουν αντίστοιχα επιβεβαίωση, δισταγμό και άρνηση. Τα βεβαιωτικά: *ναι, βέβαια, μάλιστα/τα* διστακτικά :*ίσως, πιθανόν, άραγε / τα* αρνητικά :*δε(ν), μη(ν), όχι.*